

VENDIM
Nr. 25, datë 11.6.2013

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:

Bashkim Dedja	kryetar i Gjykatës Kushtetuese		
Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Admir Thanza	anëtar i	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Altina Xhoxhaj	anëtare e	“	“

me sekretare Blerina Basha, në datën 21.3.2013 mori në shqyrtim në seancë gjyqësore mbi bazë dokumentesh, çështjen nr. 7 Akti, që i përket:

KËRKUES: Albert Noçka. Agim Kroi

SUBJEKT I INTERESUAR: Agjencia e Kthimit dhe Kompensimit të Pronave, Tiranë

OBJEKTI: Shfuqizimi, si të papajtuësëm me Kushtetutën, i vendimeve: nr. 4428, datë 31.05.2010 të Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë; nr. 961, datë 4.5.2011 të Gjykatës së Apelit Tiranë dhe nr. 00-2012-1645, datë 6.7.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

BAZA LIGJORE: Nenet 42, 131/f, 132/1 dhe 134/1/g të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë; neni 6 i Konventës Evropiane për të Drejtat e Njeriut; nenet 27, 28, 30, 76, 81/1 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoji relatoren e çështjes, Altina Xhoxhaj, shqyrtoi dokumentet e paraqitura dhe pasi shqyrtoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Me vendimin nr. 100/1, datë 26.8.2000, Komisioni i Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (KKKP), Tiranë, ka vendosur: *“Të njohë shtetasen Natalia Noçka pronare mbi pronën e përbërë nga një parcelë nr. 41, me sipërfaqe 1176 m², e ndodhur në Tiranë, në zonën mbrapa Stadiumit Qemal Stafa, me kufizimet: nga Lindja me rrugë, Perëndimi me parcelën 31, Jugu me parcelën 33 dhe Veriu me shëtitore...”*

2. Me kontratën e shitjes nr. 1991/433, datë 26.10.2000, shtetasja Natalia Noçka ia ka shitur pasurinë e mësipërme kërkuësve Agim Kroi dhe Albert Noçka, të cilët e kanë regjistruar edhe në Zyrën Vendore të Regjistrimit të Pasurive të Paluajtshme (ZVRPP), Tiranë.

3. Në vitin 2007, Avokatura e Përgjithshme e Shtetit i është drejtuar Agjencisë së Kthimit dhe Kompensimit të Pronave (AKKP) Tiranë, për kundërshtimin e vendimit nr. 100/1 datë 26.8.2000 të ish-KKKP-së Tiranë, i dhënë në favor të subjektit të shpronësuar Natalia Noçka.

4. Me vendimin nr. 156, datë 8.8.2007, AKKP-ja Tiranë ka vendosur të konstatojë absolutisht të pavlefshëm vendimin nr. 100/1, datë 26.8.2000 të ish-KKKP-së Tiranë, me arsyetimin se trualli i kthyer në natyrë subjektit të interesuar nuk ishte i lirë, por i zënë me ndërtime publike dhe, për rrjedhojë, ish-pronari duhej të ishte kompensuar. Kundër vendimit të AKKP-së kërkuësit kanë paraqitur kërkesëpadi pranë Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Tiranë, me objekt konstatimin të pavlefshëm të tij.

5. Me vendimin nr. 4428, datë 31.5.2010, Gjykata e Rrethit Gjyqësor Tiranë ka vendosur rrëzimin e kërkesëpadisë.

6. Me vendimin nr. 961, datë 4.5.2011, Gjykata e Apelit Tiranë ka vendosur lënien në fuqi të vendimit të gjykatës së shkallës së parë.

7. Me vendimin nr. 00-2012-1645, datë 6.7.2012, Kolegji Civil i Gjykatës së Lartë, në dhomë këshillimi, ka vendosur mospranimin e rekursit të paraqitur nga Albert Noçka dhe Agim Kroi.

II

8. **Kërkuesit, Albert Noçka dhe Agim Kroj**, i janë drejtuar Gjykatës Kushtetuese me kërkesë për shfuqizimin e vendimeve gjyqësore të tri shkallëve të gjykimit, duke pretenduar se ato janë rrjedhojë e një procesi jo të rregullt ligjor. Ndërkohë, në parashtrimet e paraqitura në datën 6.3.2013, para zhvillimit të seancës plenare, kërkuesit kanë kërkuar vetëm shfuqizimin e vendimit të Gjykatës së Lartë dhe kthimin e çështjes për rishqyrtim pranë asaj gjykate, pasi shkeljet e konstatuara janë brenda fushës së shqyrtimit nga Gjykata e Lartë dhe është e mundur që ajo ta shqyrtojë çështjen në themel duke i dhënë një zgjidhje përfundimtare, pa qenë i nevojshëm kthimi për rigjykim në gjykatat më të ulëta. Kërkuesit, në mënyrë të përmbledhur, parashtrojnë këto shkaqe për shfuqizimin e vendimit të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

8.1 Është cenuar parimi i paanshmërisë në gjykim, pasi në gjykimin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë ka marrë pjesë në trupin gjykues një gjyqtar (G.Z.), i cili më parë ka ushtruar funksionin e Avokatit të Përgjithshëm të Shtetit dhe është pikërisht ai që ka firmosur kërkesën për vënien në lëvizje të procedimit administrativ që ka shfuqizuar vendimin nr. 100/1 të ish-KKKP-së Tiranë.

8.2 Është cenuar parimi i sigurisë juridike, në disa drejtime:

8.2.1 Është cenuar parimi i të drejtave të fituara dhe pritshmërive të ligjshme që rrjedhin nga vendimi nr. 100/1 i ish-KKKP-së Tiranë, i cili krijon tek individit të njëjtat pritshmëri që krijon një vendim gjyqësor.

8.2.2 Gjykatat, nuk kanë respektuar vendimin e Gjykatës Kushtetuese nr. 27, datë 26.5.2010, i cili ka shfuqizuar dispozitat ligjore që i njihnin drejtorit të AKKP-së kompetencën për të shfuqizuar vendimet e ish-KKKP-ve.

8.3 Edhe pse në rekurs janë parashtruar shkeljet e konstatuara në shkallët më të ulëta të gjykimit, të cilat janë tërësisht brenda fushës së shqyrtimit nga Gjykata e Lartë, kjo e fundit vendosi mospranimin e rekursit për shqyrtim në seancë gjyqësore, duke mos korrigjuar mangësitë e gjykatave më të ulëta në plotësimin e standardeve dhe elementeve të një procesi të rregullt ligjor.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

9. Gjykata Kushtetuese (Gjykata), paraprakisht, thekson se i vlerëson pretendimet e kërkuesit në vështirim të standardeve kushtetuese që imponon e drejta për një proces të rregullt ligjor, dhe, konkretisht, në aspektin e detyrimit të Gjykatës së Lartë për respektimin e këtyre standardeve.

A. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim

10. Kërkuesit pretendojnë cenimin e parimit të paanshmërisë në gjykim, për arsye se në gjykimin e zhvilluar në Gjykatën e Lartë, ka marrë pjesë në trupin gjykues një gjyqtar (G.Z.), i cili më parë ka ushtruar funksionin e Avokatit të Përgjithshëm të Shtetit dhe, në ushtrimin e këtij funksioni, ka vënë në lëvizje procedimin administrativ që ka cenuar të drejtat e kërkuesve.

11. Gjykata ka theksuar se gjykimi nga një gjykatë e paanshme është një nga elementët e rëndësishëm të procesit të rregullt ligjor, i garantuar nga neni 42 i Kushtetutës dhe neni 6 i KEDNJ-së. Parimi i paanshmërisë nënkupton mungesën e paragjyqimeve nga gjyqtarët për çështjen e shtruar përpara tyre dhe që ata të mos veprojnë në mënyrë të tillë që të ndihmojnë interesat e njëres prej palëve. Një gjykatë duhet të jetë e paanshme jo vetëm formalisht, por edhe në mënyrë të shprehur. E drejta për t'u gjykuar përpara një gjykate kompetente, të pavarur dhe të paanshme, të caktuar me ligj, kërkon që drejtësia jo vetëm duhet të bëhet, por ajo, gjithashtu, duhet të shikohet që bëhet (*shih vendimet nr. 38, datë 15.10.2007; nr. 25, datë 10.6.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

12. Gjykata, në jurisprudencë të vazhdueshme, ka theksuar rëndësinë e gjykimit nga një gjykatë e paanshme, me qëllim respektimin e të drejtave të palëve gjatë gjithë procesit. Në kuptim të nenit 42/2 të Kushtetutës, respektimi i këtij parimi duhet të verifikohet duke zbatuar dy teste, testin subjektiv, i cili në thelb kërkon të provuarit e faktit që bindja personale ose interesi i një gjyqtari kanë ndikuar në vendimin e gjykatës dhe, gjithashtu, testin objektiv, i cili kërkon të provuarit nëse gjyqtari ka ofruar garanci të mjaftueshme për të përjashtuar çdo dyshim të arsyeshëm në këtë drejtim. Në kuptim të testit subjektiv, paanshmëria e gjyqtarëve duhet të prezumohet derisa të provohet e kundërta. Për sa i përket testit objektiv, ai nënkupton se veç sjelljes personale të çdo anëtarit të trupit gjykues, duhet të provohet nëse ka fakte bindëse, të cilat vënë në dyshim paanshmërinë. Në këtë kuadër edhe dukja e jashtme mund të ketë njëfarë rëndësie (*shih vendimet nr. 7, datë 11.3.2008; nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 23, datë 4.11.2008 të Gjykatës Kushtetuese*).

13. Përjashtimi i këtyre dyshimeve është garanci për besimin që duhet të frymëzojnë gjykatat në një

shoqëri demokratike për publikun dhe mbi të gjitha, për palët në procesin gjyqësor (*shih vendimin nr. 11, datë 5.4.2013 të Gjykatës Kushtetuese*). Në demokraci, ligjshmëria e rolit të gjyqtarit varet jo vetëm nga qenia e tij, por dhe nga shfaqja e tij i paanshëm dhe i pavarur, duke qenë roli i tij në mënyrë esenciale *pasiv* dhe *super partes* (*shih vendimet nr. 7, datë 11.3.2008; nr. 11, datë 2.4.2008; nr. 23, datë 4.11.2008 të Gjykatës Kushtetuese*). Për rrjedhojë, kur vlerësohet nëse në një çështje konkrete ka një arsye të përligjur që rrezikon paanshmërinë e një trupi gjykues, këndvështrimi i atyre që paraqesin këtë pretendim ka rëndësi, por vendimtar mbetet përcaktimi nëse ky dyshim është objektivisht i justifikueshëm (*shih vendimet nr. 10, datë 2.4.2009; nr. 25, datë 10.6.2011; nr. 47, datë 7.11.2011 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Gjykata vlerëson se edhe në rastin në shqyrtim paanshmëria duhet të vlerësohet në aspektin subjektiv dhe në atë objektiv. Për sa i takon paanshmërisë personale (subjektive) të gjyqtarit G.Z., pra bindjes së brendshme të këtij gjyqtari për mënyrën e zgjidhjes së çështjes konkrete, nuk rezulton që kërkuessit të kenë paraqitur ndonjë provë për të vërtetuar këtë pretendim, ndaj ajo prezumohet. Për sa i përket paanshmërisë objektive, duhet shqyrtuar nëse dyshimi i ngritur nga kërkuessi është mjaftueshmërisht i provueshëm dhe ky përfundim varet nga rrethanat e çështjes konkrete. Lidhur me paanshmërinë objektive, Gjykata Evropiane e të Drejtave të Njeriut ka theksuar se fakti i thjeshtë që gjyqtari ka marrë vendim, në vetvete nuk mjafton për të mbështetur dyshimet rreth paanshmërisë së tij. Ajo që ka rëndësi është qëllimi dhe natyra e veprimeve që kryen ai gjatë procesit gjyqësor (*shih vendimin Gjonboçari kundër Shqipërisë, datë 31 mars 2005*).

15. Gjykata ka theksuar se paragjykimi eventual për paanshmërinë e gjyqtarit mund të ngrihet edhe në hipotezën se gjyqtari është shprehur në një procedim tjetër me një vlerësim që ka të bëjë me përmbajtjen e të njëjtit fakt, në lidhje me të njëjtin subjekt (*shih vendimet nr. 12, datë 13.4.2007; nr. 15, datë 26.3.2012 të Gjykatës Kushtetuese*). Në rastin konkret, pretendimi i kërkuessve për paanshmërinë e gjyqtarit lidhet me ushtrimin prej tij të dy funksioneve, brenda të njëjtit proces. Nga materialet bashkëlidhur kërkesës rezulton se gjyqtari G.Z. ka ushtruar më parë detyrën e Avokatit të Shtetit dhe ka qenë përfaqësues i organit që ka vënë në lëvizje procesin administrativ pranë AKKP-së, Tiranë, për shfuqizimin e vendimit nr. 100/1, datë 26.8.2000 të ish-KKKP-së Tiranë. Kërkesa drejtuar AKKP-së Tiranë është firmosur nga Avokati i Shtetit (G.Z.) dhe, sipas kësaj kërkesë, ish-pronarit nuk mund t'i njihej kthimi i pronës, pasi në atë moment ajo ka qenë e zënë për nevoja publike. Është pikërisht vendimi i marrë si rezultat i këtij procedimi administrativ që është bërë objekt shqyrtimi gjyqësor.

16. Lidhur me shqyrtimin që kryhet nga kolegji i Gjykatës së Lartë në dhomën e këshillimit, Gjykata ka vlerësuar se në këtë fazë të procesit verifikohet legjitimiteti i rekursuesit si dhe prania e kriterëve ligjorë për shqyrtimin e çështjes në seancë gjyqësore, pra ai nuk është një shqyrtim në themel i shkaqeve të rekursit, çka është atribut i seancës gjyqësore. Megjithatë, Gjykata vlerëson se në ushtrimin e funksionit të Avokatit të Shtetit ky gjyqtar e ka manifestuar bindjen e tij brenda të njëjtit procedim dhe, si përfaqësues i interesave pasurore të shtetit, ka mbrojtur interesa të kundërta me ato të kërkuessit. Për pasojë, qëllimi dhe natyra e veprimeve që ai ka kryer gjatë procedimit administrativ janë të tilla që venë në dyshim paanshmërinë e tij.

17. Gjykata ka vlerësuar se kur ekzistojnë kushtet që justifikojnë një dyshim të përligjur për anshmëri gjatë gjykimit, detyra e çdo gjyqtari është t'i shmanget gjykimit, në mënyrë që të mos cenojë rregullsinë e procesit gjyqësor (*shih vendimin nr. 47, datë 7.11.2011 të Gjykatës Kushtetuese*). Në rastin konkret, pjesëmarrja e gjyqtarit G.Z. në trupin gjykues që ka shqyrtuar çështjen në Gjykatën e Lartë, ndërkohë që objektivisht kanë ekzistuar mundësitë për shmangien e tij nga gjykimi, ka krijuar një dyshim të justifikuar të kërkuessit, se vendimi i dhënë nuk ka qenë produkt i një procesi të paanshëm.

18. Për sa më sipër, pretendimi i kërkuessve për cenimin e një prej elementeve të së drejtës për një proces të rregullt gjyqësor, që lidhet me besueshmërinë e gjykatës për të qenë objektivisht e paanshme, është i bazuar dhe duhet pranuar.

B. Lidhur me pretendimin për cenimin e parimit të sigurisë juridike

19. Kërkuessit pretendojnë cenimin e parimit të sigurisë juridike për disa arsye: është cenuar parimi i të drejtave të fituara dhe pritshmërive të ligjshme që rrjedhin nga vendimi nr. 100/1 i ish-KKKP-së Tiranë; gjykatat, edhe pse ishin në dijeni të vendimit të shpallur të Gjykatës Kushtetuese nr. 27, datë 26.5.2010, i cili ka shfuqizuar dispozitat ligjore që i njihnin drejtorit të AKKP-së kompetencën për të shfuqizuar vendimet e ish-KKKP-ve, nuk kanë pranuar kërkesën për pezullimin e procesit deri në hyrjen në fuqi të këtij vendimi; gjykatat nuk kanë mbajtur në konsideratë faktin e pasojave juridike të vendimeve të Gjykatës Kushtetuese.

20. Në lidhje me këtë pretendim Gjykata, gjatë votimit të çështjes, nuk arriti shumicën e të gjithë

anëtarëve të saj¹, të kërkuar nga neni 133/2 i Kushtetutës dhe neni 72/2 i ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”. Në këto kushte, në bazë të nenit 74 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, ky pretendim i kërkuar refuzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të nenit 131, shkronja “f” dhe nenit 134, pika 1, shkronja “g” të Kushtetutës, si dhe të neneve 72 dhe 77 të ligjit nr. 8577, datë 10.02.2000 “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Shfuqizimin, si të papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë, të vendimit nr. 00-2012-1645, datë 6.7.2012 të Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë.

- Dërgimin e çështjes për rishqyrtim në Gjykatën e Lartë.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Altina Xhoxhaj, Fatmir Hoxha, Admir Thanza

¹ Për pranimin e pretendimit për cenimin e parimit të sigurisë juridike votuan pro gjyqtarët B. Dedja, S. Berberi, A. Thanza dhe F. Hoxha.

Gjyqtari V. Kristo votoi pro pranimin të kërkesës me argumentin se vendimi i Kolegjit Civil të Gjykatës së Lartë ka cenuar standardin e arsyetimit të vendimit.